

Olga Vassilieva

Ikonomografija posljednjega svjetovnog cara: studija proročkoga prikaza s kraja petnaestoga stoljeća

Tekst donosi interpretaciju kompleksnog alegorijskog prikaza s kraja petnaestoga stoljeća, čiji je izgubljeni original ostao sačuvan u seriji kopija, njemačkih drvoreza i talijanskih bakroreza. Zbog svoje nekonvencionalne ikonografije, ovaj je prikaz nedovoljno dobro objašnjen. Umjesto uobičajene interpretacije kako se radi o satiričnome komentaru o trenutačnoj političkoj situaciji, predlažemo da ga se sagleda kao proročki prikaz koji najavljuje dolazak Posljednjega svjetovnog cara. Prema kasnosrednjovjekovnoj joakimskoj tradiciji, Posljednji bi svjetovni car trebao biti francuski kralj, koji će zamijeniti tiranskoga njemačkog cara Fridrika III., dodati carsku krunu svojoj francuskoj kruni - čime bi postao drugi Karlo Veliki, a zatim prijeći more i ući u Jeruzalem te, na kraju, položiti svoj svjetovni imperium na Golgotu. Zaista, svi se ovi elementi pojavljuju u prikazu. Na primjer, Friedricus biva poražen od pape, carski orao nadvisuje francuski heraldički ljiljan (odnosno francuski kralj postaje carem) itd. S obzirom na to da je Ur-Bild našega prikaza izgubljen, pokušavamo konstruirati mogući korijen šest primjera koje ovdje donosimo: dvaju njemačkih drvoreza, triju talijanskih bakroreza te jednoga crteža koji se čuva u biblioteci Marciana u Veneciji. Kao zaključak naglašujemo kako je naša interpretacija pretvorila jednu anakronističku novinsku ilustraciju u mnogo uvjerljiviji prikaz eshatološke nade.

Prijevod s engleskoga: Monika Majstorović